

Projekt

z dnia 16 kwietnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU LUBAŃSKIEGO**

z dnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Sprawozdania z realizacji „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Lubańskiego na lata 2023-2026” za okres 2023-2024

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 i art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107 ze zm.) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1292)

Rada Powiatu Lubańskiego

uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Sprawozdanie z realizacji „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Lubańskiego na lata 2023-2026” za okres 2023-2024, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Lubańskiego.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny

Angela Mruk-Nowak

Przewodniczący Zarządu

Zbigniew Zjawin

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
POWIATU LUBAŃSKIEGO NA LATA 2023-2026**

ZA OKRES 2023-2024

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) zarząd powiatu sporządza, co 2 lata, sprawozdanie z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami, które przedstawia radzie powiatu.

Powiatowy program został przyjęty uchwałą nr LV/417/2022 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 29 grudnia 2022 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

W dokumencie wskazano dwa priorytety:

I. Zapewnienie skutecznej ochrony i opieki nad Zabytkami Powiatu Lubańskiego

II. Promocja dziedzictwa kulturowego Powiatu Lubańskiego

W ramach obu priorytetów określono kierunki działań i zadania.

W latach 2023-2024 realizowano program w zakresie opisanym poniżej.

**PRIORYTET I. ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ OCHRONY I OPIEKI
NAD ZABYTKAMI POWIATU LUBAŃSKIEGO**

1. Intensyfikacja ochrony i opieki nad zabytkami Powiatu Lubańskiego

- 1.1. Podjęcie działań w celu stworzenia z gminami powiatu bazy wiedzy o dziedzictwie lokalnym w wybranych kategoriach (przykładowo z podziałem na: zabytki nieruchome, zabytki ruchome, muzealia, archiwalia i zasób biblioteczny, krajobraz kulturowy, dziedzictwo niematerialne) docelowo bazy dla Powiatu Lubańskiego

Zadanie przewidziane do realizacji w latach 2025-2026.

- 1.2. Monitorowanie stanu dziedzictwa i jego zagrożeń (m.in. poprzez działania służb, inspekcji i straży, jednostek organizacyjnych powiatu)

Zadanie jest realizowane. Jako przykład może służyć decyzja Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Lubaniu z dnia 19.11.2024 r. nakazująca Zespołowi Powiatowe Centrum

Edukacyjne w Lubaniu przeprowadzenie kontroli bezpiecznego użytkowania muru oporowego i sporządzenie ekspertyzy technicznej muru oraz decyzja PINB w Lubaniu z dnia 19.11.2024 r. nakazująca Zespołowi Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu usunięcie bezpośredniego zagrożenia poprzez wykonanie zabezpieczenia uszkodzonego odcinka muru od strony ul. Kościuszki. W planie inwestycji na 2025 r. na zadanie pn. Rekonstrukcja i Zabezpieczenie Konstrukcji Muru Oporowego przy Zespole Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu przewidziano kwotę 60 000 zł.

- 1.3. Prowadzenie okresowych kontroli stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków stanowiących własność powiatu, wymagających niezbędnych remontów, na tej podstawie opracowanie planu remontów

Zadanie realizowane. Na wniosek Inwestora – Powiatu Lubańskiego w dniu 18.04.2024 r. Starosta Lubański udzielił pozwolenia na budowę obejmującego remont budynku Szkoły Muzycznej I stopnia im. Oskara Kolberga w Lubaniu w ramach zadania pn. „Rewitalizacja budynku Szkoły Muzycznej – etap I”, na działce nr 1, AM 7, obr. 0005 Lubań (021001_1.0005.AR_7.1). W dniu 13.09.2024 r. Starosta Lubański wydał pozwolenie na budowę obejmujące remont budynku przy ul. Aleja Kombatantów 2 w Lubaniu w zakresie wymiany źródła ciepła, na działce nr 3/1, AM 6, obr. 0005 Lubań (021001_1.0005.AR_6.3/1). W dniu 17.12.2024 r. Starosta Lubański wydał pozwolenie na budowę obejmujące roboty budowlane polegające na termomodernizacji budynku przy ul. Aleja Kombatantów 2 w Lubaniu w zakresie: remont dachu z dociepleniem i wymianą pokrycia, wymiana stolarki okiennej, remont elewacji, izolacja ścian piwnic i ścian fundamentowych, wykonanie rozbudowy z przebudową zewnętrznej instalacji kanalizacji deszczowej, montaż instalacji fotowoltaicznej, na działce nr 3/1, AM 6, obr. 0005 Lubań (021001_1.0005.AR_6.3/1).

- 1.4. Utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym oraz prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, stanowiących własność powiatu

Zadanie jest realizowane zarówno w odniesieniu do siedziby Zespołu Powiatowe Centrum Edukacyjne w Lubaniu, jak również budynku Szkoły Muzycznej I stopnia im. Oskara Kolberga w Lubaniu, a także budynku Starostwa Powiatowego w Lubaniu, wpisanego do gminnej ewidencji zabytków.

Podjęto również działania w odniesieniu do zabytków położonych na terenie powiatu lubańskiego.

Jako przykład można wskazać, że zgodnie z informacją Gminy Leśna wykonano modernizację Świątlicy wiejskiej w Grabiszycach Górnych, budynku z IV ćw. XIX w. Wartość inwestycji wyniosła 2 838 240,63 zł. Zadanie sfinansowane w 100% ze środków budżetu Gminy Leśna.

Wykonano przebudowę muru cmentarza przy ul. Nowomiejskiej w Pobiednej – w I etapie przygotowano dokumentację techniczną, a realizacja zadania planowana jest na rok 2025.

- 1.5. Planowana rewitalizacja budynku Szkoły Muzycznej, na którą Powiat Lubański zabezpieczył środki w kwocie 3 500 000,00 zł

Realizowano dwa zadania:

1. Rewitalizacja budynku Szkoły Muzycznej – Etap I. Formuła zaprojektuj i wybuduj + insp. nadzoru inwestorskiego.
2. Rewitalizacja budynku Szkoły Muzycznej – Etap II. Formuła zaprojektuj i wybuduj + insp. Nadzoru Inwestorskiego.

W roku 2023 wydatki z budżetu wyniosły 55 000 zł. W roku 2024 przeznaczono na realizację kwotę 148 773,55 ze środków własnych oraz 1 649 891,25 zł ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład.

1.6. Promowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Gminę Miejską Świeradów-Zdrój, na przedmiotowym obszarze nie jest łatwo scharakteryzować dziedzictwo niematerialne ze względu na przerwana ciągłość kulturową w wyniku przesiedleń po zakończeniu II wojny światowej. Zadanie realizowane jest przez pamięć o dawnych nazwach miejsc i poszczególnych obiektach w obrębie gminy oraz tworzenie nowych wartości w postaci imprez kulturalnych opartych na wytwórstwie regionalnych potraw, rękodzieła czy zespołów muzycznych, które stanowią wartość dodaną oraz tworzącą lokalną świadomość społeczności z miejscem, w którym nowe pokolenia narodziły się już po 1945 r.

W gminie Siekierczyn w ramach działań edukacyjnych i upowszechniających promowanie dziedzictwa historyczno-kulturowego w latach 2023-2024 kontynuowano zainicjowaną w 2011 r. lokalną imprezę pn. „*Pałacowe spotkania z historią*”: Pałacowe spotkania z historią – Belle époque w 2023 r. oraz Pałacowy piknik rodzinny w 2024 r.

Gmina Miejska Lubań promowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego realizowała:

- a) poprzez działania Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu:
 - zapewnienie chórowi „Echo Bukowiny” możliwości regularnych (cotygodniowych) spotkań/ćwiczeń z profesjonalnym instruktorem/akompaniatorem. Chór zapraszany jest na koncerty i wydarzenia o randze regionalnej i ogólnopolskiej;
- b) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:
 - wystawa *Kosmiczny Lubań*, opowiadająca o życiu i spuściźnie naukowej wybitnych lubańskich astronomów Jakoba Bartscha (zięcia Johannaesa Keplera), Marcusa Frietsche, Paula Fabriciusa
 - wystawa *My Polacy z Bukowiny* opowiadająca o historii osiedleńczej i dziedzictwie kulturowym polskich reemigrantów z Bukowiny
 - warsztaty tańców bukowińskich, przywiezionych na Dolny Śląsk przez polskich reemigrantów z Bukowiny
 - promocja historycznej książki kucharskiej *Śląska książka kucharska dla gospodarstwa domowego, wiejskiego i ziemskiego*, autorstwa lwóweckiego aptekarza Johanna G. Bergemanna, w czasie Lubańskiej Nocy Muzeów i Historycznych Smaków. W ramach imprezy odbywała się degustacja potraw wykonanych według receptur z tejże książki.
 - Wydarzenia skupione wokół Sudeckiego Festiwalu Mineralów, promujące historyczne dziedzictwo geologiczne
- c) poprzez działania Łużyckiego Centrum Rozwoju:
 - organizacja, współorganizacja wydarzeń kulturalnych, obsługa medialna Gminy Miejskiej Lubań, promocja, publikacja artykułów na stronie luban.pl, Facebooku oraz aktywność na Tik Toku: Lubański Festiwal Folklorystyczny „FolkArt” oraz Festiwal sztuki ludowej „Bukowińskie spotkania”, Jarmark Wielkanocny, Jarmark Bożonarodzeniowy, Lubańska Noc Muzeów i Historycznych Smaków - obsługa medialna, promocja, realizacja nagrań dźwiękowych promujących lubańskie zabytki, obchody 20-lecia istnienia Stowarzyszenia Miłośników Górnych Łużyc, Noc Świętojańska, Sudecki Festiwal Mineralów/ LAWA nabór

wystawców i organizacja stoisk w strefach: regionalnej, wielobranżowej, staroci, Noc Bibliotek, Lubańska Noc Grozy, Pchli Targ

- promocja filmu „Feliks Netz i sztuka słowa”. Film opowiada historię, mocno związanego z Lubaniem, Feliksa Netza (1939-2015) - polskiego poety, prozaika, dramaturga radiowego, tłumacza, krytyka literackiego i filmowego, publicysty.
- publikacja/promocja w Kalendarzu Wydarzeń Kulinarnych Dolnego Śląska lubańskich imprez: świątecznych jarmarków oraz festiwalu FolkArt.

W gminie Leśna – organizacja wydarzeń kulturalnych, w tym cyklicznych corocznych jak Jarmark Bożonarodzeniowy, Festiwal Współczesnej Muzyki Ludowej „Swojskie Granie i śpiewanie” w Smolniku, obchody patriotyczne z okazji uchwalenia Konstytucji 3 Maja i Odzyskania Niepodległości 11 Listopada. Ponadto odtworzenie szlaku na stożek wulkaniczny Stożek Perkuna, pomnik przyrody nieożywionej w miejscowości Smolnik. Zadanie zrealizowane w ramach budżetu obywatelskiego na kwotę 20 900,00 zł.

Gmina Olszyna oferuje szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy udostępniając informacje o zabytkach na stronie internetowej.

Instytucje Gminne m.in. Gminny Ośrodek Kultury w Olszynie organizował w latach 2023-2024 szereg inicjatyw promujących rejon i jego zabytki, np.

- rajdy rowerowe po miejscach atrakcyjnych kulturowo i przyrodniczo dla Gminy Olszyna
- Olszyński Festiwal Pieśni Ludowej „Zielony Mostek”
- zajęcia rękodzielnicze „Zapłatanie poniedziałki”
- kiermasze produktów lokalnych, wyrobów rękodzielniczych podczas jarmarku wielkanocnego i „Wigilii pod chmurką”

Dodatkowo szkoły podstawowe znajdujące się na terenie gminy Olszyna w latach 2023-2024 organizowały:

- konkurs fotograficzny w ramach projektu: ”Bożkowice zaklęte w kadrze”- celem projektu było pokazanie jak pasja do fotografii może pomóc w dokumentowaniu i promocji lokalnego dziedzictwa. Efektem było wydanie albumu i wernisaż w zabytkowym Zamku Rajska,
- wiosenne warsztaty rękodzieła,
- kiermasze rękodzieła,
- wystawę – sentymentalna podróż „Świat minionych lat”,
- warsztaty tworzenia palm i ozdób wielkanocnych,
- obchody świąt majowych,
- obchody Święta Niepodległości.

W gminie Olszyna z inicjatywy Szkoły Podstawowej nr 3 im. T. Kościuszki ustanowiono trzy dęby pomnikami przyrody.

1.7. Wspieranie powstawania i rozwoju regionalnych izb pamięci

W Świeradowie-Zdroju na terenie miasta znajduje się Świeradowska Izba Pamięci – jest to prywatne muzeum, które prezentuje liczne pamiątki związane ze Świeradowem oraz terenami Śląska.

W gminie Siekierczyn Regionalna Izba Pamięci funkcjonuje w obiekcie Domu Kultury w Siekierczynie.

W mieście Lubań zadanie realizowano poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- współpraca ze Zgromadzeniem Sióstr Magdalenek od Pokuty w Lubaniu w organizacji wystawy *"Przetrwać na przekór losowi - z dziejów klasztoru św. Marii Magdaleny od Pokuty w Lubaniu"*.

2. Zwiększanie zdolności Powiatu do zarządzania ochroną i opieką nad zabytkami

2.1. Opieka nad folklorem i sztuką ludową oraz zabytkami sztuki niematerialnej

Powiat Lubański odgrywa znaczącą rolę w pielęgnowaniu dziedzictwa kulturowego regionu poprzez aktywne wspieranie folkloru, sztuki ludowej oraz zabytków niematerialnych. Przykładem takiego zaangażowania jest współfinansowanie wydarzeń, takich jak Festiwal Sztuki Ludowej „FolkArt’24” w Lubaniu, który stał się ważnym punktem w kalendarzu kulturalnym regionu.

Festiwal „FolkArt’24” zgromadził szeroką publiczność, w tym miłośników kultury tradycyjnej, oferując wyjątkowe doznania artystyczne. Główna scena, umiejscowiona na urokliwym rynku w Lubaniu, była świadkiem występów 20 uzdolnionych uczestników, w tym solistów oraz zespołów folklorystycznych. Program festiwalu obejmował bogaty repertuar, od klasycznych pieśni i tańców ludowych, po nowoczesne interpretacje motywów regionalnych. Dzięki temu wydarzenie było miejscem integracji tradycji z nowoczesnością, ukazując bogactwo lokalnej kultury w różnorodnych formach.

Powiat Lubański włączył się również w organizację Międzynarodowego Przeglądu Zespołów Bukowińskich, który od lat promuje i kultywuje kulturę bukowińską. W przeglądzie uczestniczyli zarówno artyści z Polski, jak i z zagranicy, prezentując tradycyjny śpiew, taniec oraz muzykę. Wydarzenie to, o wieloletniej tradycji, stało się przestrzenią wymiany doświadczeń artystycznych i promowania dziedzictwa Bukowiny.

Dzięki takim inicjatywom, jak „FolkArt’24” czy Przegląd Zespołów Bukowińskich, Powiat Lubański nie tylko chroni dziedzictwo kulturowe regionu, ale również buduje mosty między pokoleniami i kulturami. Wspierając te wydarzenia, powiat przyczynia się do popularyzacji sztuki ludowej, integracji lokalnej społeczności oraz promocji regionu na arenie międzynarodowej.

W gminie miejskiej Lubań zadanie realizowano:

a) poprzez działania Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu:

- organizowanie cyklicznie corocznych festiwali plenerowych – Festiwal Sztuki Ludowej FolkArt, „międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny Spotkania Bukowińskie (od 2023 r.), „Echo Spotkań Bukowińskich” (od 2024 r.), które są dostępne dla szerokiej publiczności. Chór „Echo Bukowiny” powstał przy Fundacji Bukowińskiej „Bratnia Pomoc”, a Miejski Dom Kultury w Lubaniu wspiera i współfinansuje jego bieżącą działalność artystyczną.

b) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- bieżące pozyskiwanie i konserwacja zabytków związanych z przed- i po-wojennymi losami Lubania i Ziemi Lubańskiej (stroje Bukowińczyków, przedmioty codziennego użytku, etc.)
- warsztaty wraz z krótkim omówieniem tańców bukowińskich, przywiezionych na Dolny Śląsk przez polskich reemigrantów z Bukowiny, z p. Piotrem Bączkiewiczem

W gminie Lubań dziedzictwo niematerialne odgrywa istotną rolę w jednoczeniu i określaniu kulturowej tożsamości grup społecznych. Odzwierciedla jej oczekiwania, które są wyrażane m.in. w formie języka, literatury, muzyki, tańca, obyczajów, ubioru. Działalność w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, szerzenie tradycji lokalnych oraz kształtowanie współczesnego środowiska kulturowego na terenie gminy Lubań prowadzi Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (GOKiS). W skład GOKiS wchodzi Gminna Biblioteka Publiczna z siedzibą w Pisarzowicach i jej filie w Radogoszczy i Radostowie Średnim. Ośrodek administruje czterema z siedmiu świetlicami wiejskimi, w których odbywają się imprezy okolicznościowe i kulturalne:

Świetlica wiejska w Kościelniku – Gmina

Świetlica wiejska w Henrykowie Lubańskim – Gmina

Świetlica wiejska w Mściszowie – GOKiS
Świetlica wiejska w Nawojowie Łużyckim – GOKiS
Świetlica wiejska w Radogoszczy – GOKiS
Świetlica wiejska w Pisarzowicach – GOKiS.

GOKiS organizuje przeglądy, konkursy, imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne; prowadzi zajęcia artystyczne i koła zainteresowań dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych z terenu gminy Lubań; popularyzuje czytelnictwo. Do największych organizowanych cyklicznie imprez plenerowych GOKiS należą Ogólnopolskie Imieniny Henryka, Henryki i Henrykowa w Henrykowie Lubańskim oraz Dożynki Gminne. Na terenie gminy, przy GOKiS, działają zespoły folklorystyczne Marysieńki i Cisowianki. GOKiS wspiera również muzyczną działalność Klubu Seniora.

W gminie Siekierczyn w ramach działań Domu Kultury odbywają się próby i spotkania zespołów: „Polne Kwiaty” i Klub Seniora oraz na bieżąco sporządzane są zbiory związane z zasobem ludowym, kulturowym i folklorystycznym na terenie gminy Siekierczyn.

2.2. Zapewnienie w miarę możliwości finansowych w budżecie powiatu funduszy na ochronę i opiekę nad zabytkami zgodnie z aktualnymi potrzebami dotyczącymi zabytków stanowiących własność Powiatu Lubańskiego

Powiat Lubański aktywnie działa na rzecz ochrony i rewitalizacji zabytków będących jego własnością. Szczególną uwagę zwraca się na modernizację historycznych budynków, które pełnią ważne funkcje edukacyjne i kulturalne, jak Zameczek na szczycie Kamiennej Góry oraz Powiatowe Centrum Edukacyjne, mieszczące Bibliotekę Pedagogiczną w Lubaniu.

Rewitalizacja Zameczku na Kamiennej Górze

Zameczek, będący obecnie siedzibą Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia im. Oskara Kolberga, przechodzi gruntowną rewitalizację. Prace prowadzi firma Kontrapost Konserwacja Zabytków.

Zakres remontu obejmuje:

- Wymianę stolarki okiennej,
- Renowację dachu i elewacji,
- Naprawę muru pod tarasem,
- Remont tarasu oraz schodów prowadzących do amfiteatru,
- Uporządkowanie zieleni wokół budynku.

Szczególny nacisk położono na odnowienie wieży Zameczku. Choć jej historyczna forma nie została w pełni odtworzona ze względu na wysokie koszty, przeprowadzona renowacja znacząco poprawiła jej wygląd i bezpieczeństwo.

W roku 2024 pozyskano dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w kwocie 62 121,22 zł na zadanie: Termomodernizacja budynku Zespołu Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu.

W neorenesansowym budynku Powiatowego Centrum Edukacyjnego mieści się Biblioteka Pedagogiczna. Obiekt wymaga znacznych nakładów finansowych na modernizację, by spełniał współczesne standardy techniczne i był dostępny dla mieszkańców. Szczególnym wyzwaniem jest zły stan muru oporowego, który został dodatkowo uszkodzony przez ulewy. Modernizacja tej konstrukcji stała się priorytetem dla władz powiatowych i wojewódzkich.

Rewitalizacja tych wyjątkowych obiektów jest istotna nie tylko z punktu widzenia ochrony zabytków, ale również dla rozwoju edukacji i kultury w regionie.

Ponadto ze środków własnych przeznaczono kwotę 19 803,00 zł na zadanie: Termomodernizacja zabytkowego budynku w zespole pałacowo-parkowym we Włosieniu.

2.3. Podejmowanie działań mających na celu uzyskanie środków zewnętrznych na ochronę zabytków będących własnością powiatu (m.in. nadawanie nowych funkcji społecznych i kulturowych obiektom zabytkowym powiatu)

Gmina Leśna otrzymała dotacje przyznane z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Polski Ład na zadania:

1. Remont dachu Kaplicy Matki Bożej Różańcowej w Grabiszycach, znanej również jako dawnego zboru Braci Czeskich. Prace polegały na częściowym remoncie konstrukcji ciesielskiej dachu oraz wymianie pokrycia dachowego. Wartość tego zadania to 259 482,08 zł z czego aż 250 000 zł z pochodziło z dofinansowania z programu Polski Ład. Pozostała część, czyli 9 482,08 zł, została pokryta przez parafię.
2. Odwodnienie kościoła pw. Chrystusa Króla w Leśnej. Dzięki tej inwestycji o wartości 169 486,87 zł poprawiono warunki ochrony fundamentów świątyni przed wilgocią i zniszczeniami związanymi z wodami opadowymi. Dofinansowanie w wysokości 165 514,52 zł pokryło większość kosztów przedsięwzięcia, a Parafia wniosła wkład własny w wysokości 3 972,35 zł. Prace te miały na celu przede wszystkim poprawę stanu technicznego obiektu, który jest jednym z najważniejszych punktów religijnych w gminie.
3. Częściowy remont elewacji kościoła pw. Chrystusa Króla. Remont elewacji obejmował m.in. naprawę tynków, konserwację elementów architektonicznych oraz poprawę wyglądu zewnętrznego kościoła, co pozytywnie wpłynęło na jego wizerunek i stan techniczny. Wartość tego zadania wyniosła 253 754,73 zł, z czego 247 807,35 zł pochodziło z dofinansowania z Programu Odbudowy Zabytków, a reszta w wysokości 5 947,38 zł stanowiła wkład własny Parafii.
4. Częściowa konserwacja XVII-wiecznej polichromii w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Świeciu. Wartość tego zadania wyniosła 255 478,68 zł, z czego 249 490,90 zł pochodziła z dofinansowania, a reszta stanowiła wkład własny Parafii.

2.4. Wspieranie działań związanych z umieszczaniem na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, znaku informującego o tym, że zabytek ten podlega ochronie.

Powiat Lubański zakończył realizację projektu pn. Odkryj ukryte klejnoty. Projekt zajmuje się niską odwiedzalnością mniej eksponowanych i interesujących pod względem turystycznym miejsc (UKRYTYCH KLEJNOTÓW), znajdujących się w pobliżu bardziej eksponowanych lokalizacji w czeskiej i polskiej części Euroregionu Nysa, poprzez działania systemowe, koncepcyjne i marketingowe. Celem jest zwiększenie świadomości o nieodkrytych dotąd dla turystyki oraz zapomnianych przez nią miejscach i poprzez to zwiększenie ich odwiedzalności. Liderem projektu jest Powiatowa Izba Gospodarcza w Libercu.

W ramach projektu powstała strona internetowa promująca Ukryte Klejnoty oraz przy każdym zabytku uwzględnionym w projekcie umieszczone zostały tabliczki z QR kodem wskazującym opis danego zabytku.

2.5. Stały monitoring oraz aplikowanie o środki z programów wspierających rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

W latach 2023-2024 wydatki poniesione z budżetu Powiatu Lubańskiego wyniosły 1 880 589,02 zł, natomiast dotacje pozyskane wyniosły łącznie 1 712 012, 47 zł.

Gmina Siekierczyn w latach 2023-2024 stale monitorowała i aplikowała o środki z programów wspierających rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego. W ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków Gmina Siekierczyn pozyskała środki na zadania:

„Rewitalizacja obiektu pałacowego położonego w Zarębie – modernizacja instalacji elektrycznej z odnowieniem i odtworzeniem tynków i okładzin – etap III” - inwestycja zakończona,

dla Parafii pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Zarębie na zadanie pn. „Odtworzenie zabytkowej wieży i dzwonnicy kościelnej wraz z systemem zegarowym w kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Zarębie” w kwocie 481 668,00 zł – inwestycja zakończona i wypłacona,

dla Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Rudzicy na zadanie pn. „Wymiana pokrycia dachowego zabytkowego kościoła pw. św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Rudzicy” w kwocie 489 500,00 zł – inwestycja w trakcie realizacji.

W roku 2024 Gmina Miejska Świeradów-Zdrój udzieliła dotacji na prace konserwatorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków oraz pozyskała środki zewnętrzne w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków dla dwóch kościołów znajdujących się na terenie Świeradowa-Zdroju.

Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego uzyskała dotacje:

- 300 000 zł (w tym 294 000, 00 zł z funduszu Polski Ład, 6000,00 środki własne) - inwestycja pn. „Remont pokrycia dachowego z termomodernizacją budynku parafialnego przy parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego”,

- 500 000,00 zł (w tym 490 000, 00 zł z funduszu Polski Ład, 10 000,00 zł środki własne – inwestycja pn.: „Konserwacja estetyczna polichromii zabytkowego sufitu w kościele rzymskokatolickim pw. Podwyższenia Krzyża Świętego”,

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca NMP uzyskała dotacje:

-500 000,00 zł (w tym 490 000,00 zł z funduszu Polski Ład, 10 000,00 zł środki własne) – inwestycja pn.: „Remont pokrycia dachu iglic dwóch wież w kościele pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w m. Świeradów-Zdrój”,

- 600 000,00 zł, w tym 588 000,00 zł z funduszu Polski Ład, 12 000,00 zł środki własne) inwestycja pn. „Remont pokrycia dachu głównego w kościele pw. św. Józefa Oblubieńca NMP”.

W gminie miejskiej Lubań zadanie realizowano:

a) poprzez działania Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu:

- aplikacja o środki z Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „EtnoPolska. Edycja 2025” (trwa oczekiwanie na wyniki) z wnioskiem o współfinansowanie Międzynarodowego Przeglądu Zespołów Bukowińskich „Echo Spotkań Bukowińskich” – Lubań 2025 r.

- w 2023 r. Chór „Echo Bukowiny” obchodził swój Jubileusz 20-lecia istnienia, a uroczystości jubileuszowe oraz koncert plenerowy współfinansowane były ze środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego - Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu (OKiS) oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego;

b) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- pozyskiwanie środków zewnętrznych na:

☐ konserwacja i badania metaloznawcze skarbu monet z Wyręby

☐ konserwację i badania miedzianego sarkofagu z XVII w

c) poprzez działania Gminy Miejskiej Lubań:

- monitorowanie obiektów zabytkowych

- aplikowanie o środki w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków dotacji na prace przy zabytkach dla:

□ Parafii Rzymskokatolickiej pw. Świętej Trójcy w Lubaniu, ul. Szymanowskiego 1, 59-800 Lubań, na zadanie: Konserwacja połaci dachowych i obróbek blacharskich dachu kościoła

Świętej Trójcy w Lubaniu, ul. Szymanowskiego 1 – zabytku wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr 45/A/01 z dnia 01. 02. 2001 r.

□ Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu, ul. Różana 21, 59-800 Lubań, na zadanie: Renowacja i konserwacja zabytkowych elementów wyposażenia wnętrza tj. epitafia z piaskowca w kościele pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu, ul. Różana 21 – zabytku wpisanego do rejestru zabytków pod nr B/2821/1-4 z dnia 19. 12. 2022 r.

□ Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu, ul. Różana 21, 59-800 Lubań, na zadanie: Renowacja i konserwacja zabytkowych elementów wyposażenia wnętrza tj. empora kościoła p. w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu,

□ Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu, ul. Różana 21, 59-800 Lubań, na zadanie: Renowacja i konserwacja zabytkowych elementów wyposażenia wnętrza tj. ściany nawy i kaplicy bocznej kościoła p. w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu,

□ Parafii Rzymskokatolickiej pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu, ul. Różana 21, 59-800 Lubań, na zadanie: Renowacja i konserwacja zabytkowych rzeźb barokowych stanowiących wyposażenie kościoła p. w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Lubaniu.

W Gminie Leśna w 2023 r. rozpoczęto I etap rewitalizacji polegający na rozbiórce najbardziej zniszczonych hal na terenie byłego Zakładu Jedwabnicznego Dolwis w Leśnej. Koszt inwestycji wyniósł 482 652,00 zł. Dotacja z Rządowego Funduszu Polski Ład w kwocie 410 254,20 zł.

Gmina Lubań aplikowała, w ramach Polskiego Ładu, o środki na remonty obiektów sakralnych na swoim terenie.

W 2024 r. Wójt Gminy Lubań za zgodą Rady Gminy Lubań w ramach budżetu na 2024 r. udzielił Parafii Rzymskokatolickiej pw. Ścięcia Jana Chrzciciela w Kościelniku dotacji celowej na modernizację budynku plebanii oraz Parafii Rzymskokatolickiej pw. Macierzyństwa Najświętszej Maryi Panny w Pisarzowicach dotacji celowej na modernizację kościoła w Pisarzowicach.

Ponadto Wójt Gminy Lubań za zgodą Rady Gminy Lubań udzielił dotacji w 2024 r. z płatnością w ramach budżetu w 2025 r. Parafii Rzymskokatolickiej pw. Matki Bożej Częstochowskiej w Mściszowie na modernizację budynku kościoła w Mściszowie oraz Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Mikołaja Biskupa w Henrykowie Lubańskim na remont wieży i elewacji kościoła.

Gmina Olszyna współpracuje z Zarządcami Wspólnot mieszkaniowych oraz Parafią pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie na rzecz utrzymania dobrego stanu technicznego zabytkowych obiektów położonych na terenie gminy.

W ramach tej współpracy Gmina uzyskała dotację w ramach Rządowego Programu Odbudowy Zabytków:

1. Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie
 - na realizację projektu „Pełna konserwacja techniczna i estetyczna barokowego ołtarza głównego pw. Męki Pańskiej w kościele pomocniczym pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Olszynie” – koszt inwestycji 263 248,17 zł
 - na realizację projektu „Kompleksowa konserwacja i restauracja ołtarza bocznego Matki Bożej z kościoła parafialnego pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie” – koszt inwestycji 97 357,82 zł
 - na realizację projektu „Remont elewacji budynku kościoła parafialnego pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie” – koszt inwestycji 330 882,30 zł

2. Wspólnota Mieszkaniowa w Olszynie ul. Legnicka 20 na realizację projektu „Remont elewacji i wykonanie izolacji przeciwwilgociowej zabytku przy ul. Legnickiej 20 w Olszynie” – koszt inwestycji 285 000,00 zł
3. Wspólnota Mieszkaniowa w Olszynie ul. Legnicka 12 na realizację zadania „Remont elewacji wraz z izolacją ścian fundamentowych i wykonaniem dokumentacji projektowej zabytku w Olszynie przy ul. Legnickiej 12” – koszt inwestycji 220 000,00 zł.

PRIORYTET II. PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU LUBAŃSKIEGO

1. Umacnianie poczucia tożsamości lokalnej

- 1.1. Wspieranie wydawnictw obejmujących zagadnienia związane z historią miejscowości leżących na terenie powiatu

Na realizację zadania Powiatu Lubańskiego pn. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego udzielono dotacji dla Związku Sybiraków Koło Lubań przeznaczonej na wydanie publikacji pt. „Dzieje Lubańskich Sybiraków”.

- 1.2. Wspieranie inicjatyw indywidualnych i społecznych związanych z opieką nad dziedzictwem niematerialnym powiatu (tj. zwyczaje, tradycje, obrzędy, przedmioty, narzędzia itp.) oraz ich gromadzeniem, opracowaniem, udostępnianiem i upowszechnianiem, np. poprzez monografie, wydawnictwa, publikacje poświęcone dziedzictwu kulturowemu powiatu – uwzględnienie/ uwypuklenie tej aktywności w konkursach grantowych/ dotacyjnych powiatu

W Gminie Leśna – wspieranie organizacji pozarządowych i klubów sportowych na terenie gminy Leśna. W latach 2024 -2024 z budżetu Gminy Leśna przyznano łącznie kwotę 567 462,54 zł. Wsparcia udzielono na działalność kulturalną i sportową.

W gminie Lubań największą cykliczną imprezą organizowaną na terenie gminy jest Impreza Imieniny Henryka (święto Gminy Lubań). Każdego roku, na scenie plenerowej w centralnej części miejscowości prezentowana jest bogata oferta działań kulturalnych i rozrywkowych. Imieniny Henryka są również świetną okazją do promocji 1300–letniego cisa henrykowskiego – najstarszego drzewa w Polsce i najprawdopodobniej w środkowej Europie. W związku z tym coroczną tradycją Imienin Henryka jest sadzenie drzewek cisowych przez gości honorowych. Corocznie na scenie prezentowany jest dorobek kulturalny młodych twórców z gminy i okolic oraz lokalnych zespołów folklorystycznych – Cisowianki i Marysieńki. Stałym punktem programu jest również widowiskowy Turniej Henryków Lubański kontra Henryków z zaprzyjaźnionej gminy Ziębice.

Zgodnie z tradycją w gminie co roku hucznie obchodzone są dożynki, które odbywają się na początku września. Uroczystość jest świętem, podczas którego rolnicy dziękują za zebrane plony oraz okazją do wypoczynku i dobrej zabawy po całym roku ciężkiej pracy na roli. Tradycyjnym punktem uroczystości jest konkurs na najpiękniejszy wieniec, którego celem jest pobudzenie, poszerzenie zainteresowań twórczością ludową oraz zaprezentowanie uczestnikom Święta Plonów wieńców o walorach etnograficznych i artystycznych. Wieńce oceniane są w następujących kryteriach: zgodność z tradycją w zakresie formy, kompozycja, materiał,

technika i poziom wykonania (kunsztu), zastosowanie oryginalnych nowatorskich inwencji. Imprezie towarzyszą występy, koncerty muzyczne i wiele innych zabaw.

Ponadto na terenie gminy funkcjonują koła Gospodyń Wiejskich oraz stowarzyszenia:

- Stowarzyszenie Miłośników Wsi Pisarzowice założone zostało przez mieszkańców w dniu 25.10.2007 r.
- Stowarzyszenie Rozwoju Henrykowa Lubańskiego założone zostało przez mieszkańców w dniu 02.12.2007 r.
- Stowarzyszenie mieszkańców Jałowiec, Kościelnik, Kościelniki Dolne zostało założone w dniu 14.01.2008 r.
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Wsi Nawojów Łużycki i Nawojów Śląski założone zostało przez mieszkańców w dniu 27.01.2008 r.
- Stowarzyszenie Bezpieczna Gmina Lubań – gmina Lubań od 1999 r. należy do związku międzygminnego o nazwie Związek Gmin „Kwisa” z siedzibą w Lubaniu przy ul. 7 Dywizji 14
- Koło Gospodyń Wiejskich Lipowianki z Nawojowa Śląskiego
- Koło Gospodyń i Gospodarzy w Radostowie
- Koło Gospodyń Wiejskich w Jałowcu
- Koło Gospodyń Wiejskich „Pszczółki” z Henrykowa Lubańskiego
- Koło gospodyń Wiejskich w Radogoszczy

- 1.3. Upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym powiatu, a w szczególności o szczególnych osiągnięciach osób i innych podmiotów w obszarze opieki nad zabytkami i wnioskowanie o nadanie im odznaki „Za opiekę nad zabytkami”

W latach 2023-2024 nie wnioskowano o nadanie odznaki „Za opiekę nad zabytkami”.

- 1.4. Wzmocnienie edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego i jego ochrony szczególnie dla młodzieży ze szkół powiatowych

Stworzenie klasy regionalnej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Adama Mickiewicza w Lubaniu to inicjatywa, która ma szansę w znaczący sposób przyczynić się do popularyzacji wiedzy o dziedzictwie kulturowym oraz jego ochronie, szczególnie wśród młodzieży. Powstanie klasy regionalnej w Zespole Szkół Ponadpodstawowych im. Adama Mickiewicza w Lubaniu to przykład nowoczesnego podejścia do edukacji regionalnej, łączącego praktyczne umiejętności z rozwijaniem świadomości historycznej i kulturowej.

Nowy kierunek edukacji, który ruszył w roku szkolnym 2023/2024, powstał we współpracy z Muzeum Regionalnym w Lubaniu. Patronat instytucji zapewnia uczniom dostęp do specjalistycznej wiedzy oraz praktycznych doświadczeń, co ma na celu przygotowanie ich do roli „organizatorów lokalnego rozwoju”. Uczniowie klasy regionalnej mają okazję zdobyć certyfikat z edukacji regionalnej, co wyróżni ich na rynku pracy i umożliwi dalszą edukację na Karkonoskiej Akademii Nauk Stosowanych.

Program nauczania klasy regionalnej obejmuje rozszerzoną matematykę, geografię i język angielski, co pozwala na rozwijanie umiejętności nie tylko w kontekście lokalnym, ale również globalnym. Dzięki takiemu podejściu absolwenci będą przygotowani zarówno do pracy na rzecz swojego regionu, jak i do podjęcia wyzwań na rynku międzynarodowym.

Rekrutacja na kierunek rozpoczęła się w czerwcu 2023 roku. Dla regionu oznacza to nie tylko wzmocnienie lokalnej tożsamości, ale również wsparcie w budowaniu kadry młodych specjalistów, którzy będą mogli angażować się w rozwój turystyki, ochronę dziedzictwa kulturowego oraz promocję lokalnych walorów. Projekt klasy regionalnej w Lubaniu jest

innowacyjną odpowiedzią na potrzebę łączenia edukacji z praktycznym wpływem na otoczenie, a jego sukces może stać się inspiracją dla innych szkół w Polsce.

W gminie Olszyna wprowadzono tematykę ochrony dziedzictwa kulturowego do systemu edukacji szkolnej i przedszkolnej placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy Olszyna. Wszystkie podległe Gminie placówki oświatowe dbały w latach 2023-2024 o popularyzację i upowszechnianie wiedzy o zabytkach leżących na terenie gminy, powiatu czy szerzej – województwa i kraju.

W ramach realizacji zadania publicznego Powiatu Lubańskiego Kultura i Ochrona Dziedzictwa Narodowego udzielono dotacji na wykonanie zadania *Z kulturą na Ty-Dzień Dziecka 2024 dla wychowanków Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świeradowie-Zdroju*.

- 1.5. Wsparcie prac o charakterze edukacyjnym, naukowym, popularyzatorskim itp. w zakresie dziedzictwa kulturowego Powiatu Lubańskiego (np. poprzez porozumienie z uczelniami), a także prac historycznych i publikacji o historii lokalnej.

Zadanie nie było realizowane w latach 2023-2024.

2. Wykorzystanie zasobu zabytków dla rozwoju Powiatu Lubańskiego

- 2.1. Przygotowanie projektów aplikacyjnych (dofinansowania) na rozwój niematerialnego dziedzictwa kulturowego w oparciu o istniejące obiekty zabytkowe i nadawanie im nowych funkcji użytkowych służących integracji społecznej i rozwojowi tożsamości lokalnej oraz gospodarki

W gminie Siekierczyn przeprowadzenie modernizacji pałacu przy ul. Bazaltowej 6 w Zarębie dało możliwość udostępnienia tego obiektu dla mieszkańców i turystów, co wzmocni lokalną i regionalną tożsamość.

W gminie miejskiej Lubań przygotowanie projektów aplikacyjnych (dofinansowania) na rozwój niematerialnego dziedzictwa kulturowego w oparciu o istniejące obiekty zabytkowe i nadawanie im nowych funkcji użytkowych służących integracji społecznej i rozwojowi tożsamości lokalnej oraz gospodarki realizowano:

a) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- pozyskanie środków na współpracę z wydziałem Konserwacji zabytków na ASP w Krakowie w związku z konserwacją zabytkowego XVII w. sarkofagu będącego przykładem kunsztu XVII w. malarstwa, zdobnictwa i ludwisarstwa. Opracowany i zakonserwowany sarkofag będzie przedmiotem uroczystego udostępnienia go publiczności w przestrzeniach Muzeum Regionalnego w Lubaniu.

b) poprzez działania Łużyckiego Centrum Rozwoju:

- współpraca ze stowarzyszeniami instytucjami w zakresie kreowania lokalnego produktu turystycznego i jego promocji
- organizacja Strefy Rękodzieła podczas Sudeckiego Festiwalu Mineralów
- promocja zespołu „Echo Bukowina”
- promocja usług przewodnickich

2.2. Wspieranie rozwoju turystyki kulturowej we współpracy z gminami powiatu

Udzielono dotacji dla Polskiego Towarzystwa Schronisk Młodzieżowych Oddział Łużycki w Lubaniu, które realizowało zadania publiczne Powiatu Lubańskiego w zakresie „Turystyka i Krajoznawstwo”:

- XI Rajd Pieszy „Lato nad Kwisą” z cyklu „Turystyka łączy pokolenia 2024”
- XI rajd Pieszy „Jesień na Łużycach” z cyklu „Turystyka łączy pokolenia 2024”
- XIV zawody w Marszach na Orientację InO „BUKOWA GÓRA 2024”

2.3. Rozwój inicjatyw społecznych i gospodarczych wykorzystujących, upowszechniających i promujących dziedzictwo kulturowe i zabytki Powiatu Lubańskiego

W gminie Siekierczyn: Tradycyjne obchody świąt patriotycznych przy pomnikach upowszechniających historię i dziedzictwo narodowe.

W gminie Siekierczyn podjęto również cenne inicjatywy dotyczące wyeksponowania posiadanych obiektów i podjęto działania na rzecz uatrakcyjnienia ich pod względem turystycznym i edukacyjnym.

W Świeradowie-Zdroju znajduje się najdłuższa na Dolnym Śląsku hala spacerowa, egzotyczna roślinność, promenada spacerowa, tarasy, sztuczna grotta oraz galeria widokowa na wieży z zegarem. W Świeradowie-Zdroju zaczyna się Główny Szlak Sudecki im. Mieczysława Orłowicza. Stąd też wychodzą trasy w stronę: Szklarskiej Poręby i Karkonoszy; Karłowa i Gór Stołowych. Najbliższe trasy spacerowe prowadzą w stronę górujących nad Świeradowem-Zdrój: Stogu Izerskiego i Sępiej Góry, na której według legend znajdować się miała pogańska świątynia. Inne miejsca związane z pogańskimi przekazami o istniejących tam świątyniach to: Babia Przełęcz (Polana Czarownic), Ciemny Wądoł i Sowi Kamień na zachodnim zboczu Ciemniaka w pobliżu wsi Kopaniec. Na obszarze Świeradowa-Zdroju znajdują się interesujące szlaki turystyczne oraz rowerowe. Znajduje się tutaj 6 pomników przyrody.

W gminie Miejskiej Lubań zadanie realizowano:

a) poprzez działania Miejskiego Domu Kultury w Lubaniu:

- cyklicznie organizowane wydarzenia plenerowe na Rynku w Lubaniu – Festiwal Sztuki Ludowej FolkArt oraz Międzynarodowy Przegląd Zespołów Bukowińskich „Echo Spotkań Bukowińskich”. Udział w wydarzeniach jest bezpłatny (zarówno dla uczestników jak i publiczności), a jego wielowymiarowy charakter (przebieg śpiewu, tańca połączony z degustacją ludowych i regionalnych potraw przyciąga licznych odbiorców)

b) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- wsparcie organizacyjne i merytoryczne oraz współprowadzenie klasy o profilu regionalnym w ZSP im. Adama Mickiewicza w Lubaniu
- wsparcie wolontariatu uczniowskiego na Sudeckim Festiwalu Mineralów, promującego również historyczne osiągnięcia geologii
- promocja młodych lubańskich artystów (organizowanie wystaw sztuki w Muzeum Regionalnym), których prace inspirowane są między innymi spuścizną historyczno-kulturową Ziemi Lubańskiej
- współpraca z przedsiębiorcami, sponsorami i partnerami Sudeckiego Festiwalu Mineralów, mecenasami placówki muzealnej
- współpraca z lokalną gastronomią i kołami gospodyń wiejskich przy okazji Lubańskiej Nocy Muzeów i Historycznych Smaków (promocja kuchni historycznej)

- współpraca z sekcją detektorystów Stowarzyszenia Miłośników Górnych Łużyc w sferze przekazywania zabytków do Muzeum
- prowadzenie komercyjnych nadzorów archeologicznych, ochrona, konserwacja udostępnianie zabytków pozyskanych na skutek przeprowadzonych prac

c) poprzez działania Łużyckiego Centrum Rozwoju:

- Przygotowanie audioprzewodników: Lubię Lubań (opracowanie tras turystycznych do audioprzewodnika dla turystów i mieszkańców) i SmartGuide (współpraca z partnerami niemieckimi - opracowanie tras turystycznych do audioprzewodnika dla turystów polskich i zagranicznych).
- 6 Ekscytujących Gier Miejskich w Górnołużyckim Związku Sześciu Miast: dystrybucja gry miejskiej na terenie Lubania i okolic, wydawanie nagród do gry miejskiej Związku Sześciu Miast.

25.09.2024 – spotkanie promocyjne „Dzieje lubańskich Sybiraków”, sprzedaż w IT

- Prowadzenie Informacji Turystycznej oraz oprowadzanie turystów po mieście przez przewodników
- promocja i sprzedaż książki autorstwa Tomasza Bernackiego i Agnieszki Wierzbickiej „Tajemnice Kamiennej Góry w Lubaniu”,
- promocja i sprzedaż książki autorstwa Piotra Dumanowskiego „Historyczne ciekawostki z Lubania i okolic”,
- sprzedaż i promocja książki wydanej przez Muzeum Regionalne „Z Lubaniem w życiorysie”

W gminie Olszyna dbano o promocję dziedzictwa przyrodniczego, turystycznego i historycznego naszego regionu. Tym zagadnieniom poświęcone były między innymi lekcje wychowawcze, szkolne wycieczki, spacer edukacyjny czy konkursy wiedzy. Ponadto młodzież brała udział w akcjach społecznych np. sprzątanie terenów zabytkowych. Na bieżąco prowadzone są prace porządkowe na terenach objętych ochroną konserwatorską.

2.4. Wspieranie lokalnych produktów kulturowych

W Gminie Miejskiej Lubań zadanie było realizowane:

a) poprzez działania Muzeum Regionalnego w Lubaniu:

- współpraca z lokalną gastronomią i kołami gospodyń wiejskich przy okazji Lubańskiej Nocy Muzeów i Historycznych Smaków oraz promocja tłumaczonej na j. polski XIX w. książki kucharskiej Śląska książka kucharska dla gospodarstwa domowego, wiejskiego i ziemskiego, w czasie Lubańskiej Nocy Muzeów i Historycznych Smaków
- promocja i współpraca z Koalicją Geoturystyczną, promującą historię geologii i mineralogii regionu
- promocje książek regionalistycznych wydawnictwa Ad Rem czy Wielka Izera (w tym bezpłatne stoisko podczas SFM czy spotkanie z tłumaczem i wydawcą w czasie Lubańskiej Nocy Muzeów
- współprowadzenie Klasy o profilu regionalnym ZSP im Adama Mickiewicza w Lubaniu, wycieczki tematyczne i spotkania z przedstawicielami różnych branż, hotelarstwa, gastronomii, budownictwa (domy przysłupowe), biznesu prosperującego w oparciu o lokalne potencjały (kopalnia Krobica, historyczna lubańska strefa przemysłowa -cegielnia, nastawnia kolejowa, strefa włókiennicza), etc.
- Geostrefa podczas SFM, na której promowane są lokalne inicjatywy tj. Kopalnia w Krobicy, Geo Centrum Zittau, Granitowa Galeria ze Strzegomia, Kopalnia Uranu "Pogórze" w Kowarach,
- Strefa produktów regionalnych na SFM - strefa sprzedaży lokalnych produktów i rękodzieła
- Wystawa malarstwa Olgi Orlińskiej-Szczyżowskiej, malarki inspirowanej się minerałami Pogórza Sudeckiego

W gminie Olszyna sołectwa na terenie gminy realizują projekty związane z promowaniem dziedzictwa kulturowego i historycznego naszego regionu poprzez organizowane festiwalu potraw regionalnych, dożynek gminnych, warsztatów rękodzieła czy różnego rodzaju festynów.

2.5. Prowadzenie aktywnego marketingu dziedzictwa kulturowego, przy wykorzystaniu programów grantowych powiatu

W gminie Leśna – remont i przebudowa budynku dworca kolejowego w Leśnej przy ul. Baworowo celem utworzenia Centrum Produktu Lokalnego, realizacja w latach 2023-2024, koszt zadania 13 465 778,00 zł dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład – Programu Inwestycji Strategicznych w wysokości 6,89 mln zł.

* * *

Do Starostwa Powiatowego w Lubaniu wpłynęły zawiadomienia o udzielonych dotacjach dla zabytków w powiecie lubańskim:

Lp.	Data informacji udzielonej Staroście Lubańskiemu	Podmiot udzielający dofinansowania	Beneficjent Nazwa zadania	Kwota dotacji w zł
1.	24.01.2023	Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków we Wrocławiu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie <i>Zadanie pn. Konserwacja kasetonowego stropu w kościele pomocniczym pw. Podwyższenia Krzyża Świętego</i>	78 000,00
2.	12.06.2023	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Olszynie <i>Zadanie pn. Olszyna, kościół pomocniczy pw. Podwyższenia Krzyża Świętego (XIV w.): konserwacja drewnianego polichromowanego stropu</i>	53 000,00
3.	11.07.2023	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego w Grabiszycach Średnich <i>Zadanie pn. Grabiszycy Średnie, kaplica MB Różańcowej (dawniej zbór Braci Czeskich) (XVIII w.): remont, odtworzenie konstrukcji ciesielskiej dachu z wymianą pokrycia (PINB) - kontynuacja</i>	232 000,00

4.	13.07.2023	Wójt Gminy Lubań	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej Królowej Polski w Radogoszczy <i>Zadanie pn. Wymiana stolarki okiennej z zachowaniem oryginalnych wymiarów i odtworzenie historycznych podziałów w kościele filialnym pw. Chrystusa Króla w Nawojowie Łużyckim</i>	30 000,00
5.	26.09.2023	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Leśnej <i>Zadanie pn. Leśna, kościół pw. Chrystusa Króla (XIV w.) remont sklepień – awaria budowlana - kontynuacja</i>	80 000,00
6.	27.09.2023	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego w Grabiszycach Górnych <i>Zadanie pn. Świecie, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa (XIV w.): konserwacja polichromii - częściowo</i>	60 000,00
7.	20.12.2023	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	AMW Rewita Sp. z o. o. – Zamek Czocha w Suchej <i>Zadanie pn. Ref: Sucha, zamek Czocha (1 poł XIII w.): prace zabezpieczające wieżę zamku</i>	16 206,63
8.	05.08.2024	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Antoniego Padewskiego w Biedzychowicach <i>Zadanie pn. Biedzychowice, kościół pw. św. Antoniego Padewskiego (XVII w.): remont dachu kościoła – etap II</i>	200 000,00
9.	18.09.2024	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Parafia Rzymskokatolicka Matki Bożej Królowej Polski w Radogoszczy <i>Zadanie pn. Nawojów Łużycki, kościół pw. Chrystusa Króla (XVI w.) konserwacja renesansowych krużganków - kontynuacja: konserwacja tynków oraz ratunkowe prace zabezpieczające</i>	160 000,00

10.	07.10.2024	Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Uzdrowisko Świeradów-Czerniawa Sp. z o.o. – Grupa PGU <i>Zadanie pn. Świeradów-Zdrój, dom zdrojowy (1900 r.): przywrócenie historycznego charakteru elewacji części „A” budynku – etap II</i>	46 000,00
Łączna kwota dofinansowania dla zabytków powiatu lubańskiego w latach 2023 - 2024				955 206,63

Starosta Lubański otrzymał informację, że w zakresie wpisu zabytków do rejestru wojewódzkiego wszczęto lub zakończono postępowania:

1. Wpisanie do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego Kościoła parafialnego pw. św. Józefa Oblubieńca NMP w Świeradowie-Zdroju, z wyłączeniem części świątyni wzniesionej w latach 70. XX w. – decyzja DWKZ z dnia 03.01.2023 r.
2. Wpisanie do rejestru zabytków mauzoleum Karla Roberta Lachmanna-Falkenau położonego na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Jałowcu – decyzja Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu z dnia 13.06.2023 r.
3. Wpisanie do rejestru zabytków budynku mieszkalnego położonego w miejscowości Świecie nr 261 – zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 02.07.2024 r.
4. Wpisanie do rejestru zabytków budynku mieszkalno-gospodarczego położonego przy ul. Sanatoryjnej 9 w Świeradowie-Zdroju – postanowienie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu o wszczęciu postępowania z urzędu z dnia 03.07.2024 r.
5. Wpisanie do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego zabytku: zespół budowlany obiektów hydrotechnicznych elektrowni wodnej Złotniki wraz z indywidualnie objętymi ochroną: 1. zaporą, 2. budynkiem elektrowni wodnej – decyzja Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 12.04.2023 r.
6. Wpisanie do rejestru zabytków województwa dolnośląskiego zabytku: zespół budowlany obiektów hydrotechnicznych elektrowni wodnej Leśna wraz z indywidualnie objętymi ochroną: 1. zaporą, 2. budynkiem elektrowni wodnej, 3. budynkiem wartowni (obecnie budynkiem mieszkalnym) – decyzja Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 28.04.2023 r.

Źródła:

- informacja Skarbnika Powiatu
- informacja Rzecznika Prasowego Starostwa Powiatowego w Lubaniu
- informacja Wydziału Spraw Społecznych i Rozwoju
- materiały Wydziału Architektoniczno-Budowlanego
- informacja Gminy Miejskiej Lubań, Gminy Miejskiej Świeradów-Zdrój, Gminy Lubań, Gminy Leśna, Gminy Olszyna, Gminy Siekierczyn.

Opracowanie:

Wydział Architektoniczno-Budowlany Starostwa Powiatowego w Lubaniu

UZASADNIENIE

Na podstawie art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) zarząd powiatu sporządza, co 2 lata, sprawozdanie z realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami, które przedstawia radzie powiatu.

Powiatowy program został przyjęty uchwałą nr LV/417/2022 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 29 grudnia 2022 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami wprowadza obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorządy – zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym, jak i gminnym. Natomiast ustawa o samorządzie powiatowym stanowi, że powiat wykonuje określone zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, w tym zadania w zakresie kultury oraz ochrony dóbr kultury. Sprawozdanie sporządzono w oparciu o przepisy ww. ustawy. Pozyskano również aktualne dane z Gmin na terenie Powiatu odnośnie gminnych programów opieki nad zabytkami. „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Lubańskiego na lata 2023 - 2026” upowszechnia wiedzę o zabytkowej substancji regionu lubańskiego i pomaga we właściwej dbałości o nią.

Z uwagi na powyższe zasadnym jest podjęcie niniejszej uchwały